

Міністерство освіти і науки України

Національна академія наук України

Національний центр «Мала академія наук України»

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

«Академічна й університетська наука: результати та перспективи»

Збірник наукових праць
за матеріалами

XVIII Міжнародної
науково-практичної конференції

09 – 12 грудня 2025 року

Полтава 2025

УДК 159.944:378.014.25

РОЗВИТОК ЕМПАТІЙНОЇ КОМУНІКАЦІЇ СТУДЕНТІВ ЗАСОБАМИ ІНТЕРАКТИВНИХ
ПСИХОЛОГО- ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Оксана Скубій, Марина Тесленко

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
ksu2801@ukr.net

Актуальність теми. У сучасних умовах професійної підготовки одним із ключових компонентів міжособистісної взаємодії стає емпатійна комунікація, що забезпечує ефективне навчання, командну співпрацю та розвиток емоційної компетентності. Під впливом впровадження цифрових технологій та змін у структурі освітнього процесу зростає потреба у застосуванні інтерактивних психолого-педагогічних технологій, які сприяють формуванню здатності студента розуміти емоційні стани інших, адекватно реагувати та будувати конструктивний діалог.

Інтерактивне навчання — це комплекс психолого- педагогічних технологій, що формують цілісну навчальну систему та ґрунтуються на спільній діяльності учасників освітнього процесу, організованій через комунікацію й спрямованій на розв’язання проблем і пошук нових рішень. Термін «інтерактивний» (від англ. *inter* – взаємний та *act* – діяти) означає здатність до взаємодії й діалогу. Інтерактивне навчання є особливою формою побудови пізнавальної діяльності, метою якої є створення комфортних умов, у яких кожен студент може відчути власну успішність та інтелектуальну здатність.

Метою дослідження є визначення ефективності психолого-педагогічних технологій у розвитку емпатійної комунікації студентів, їх міжособистісну взаємодію у процесі професійної підготовки.

Ключовою характеристикою інтерактивного навчання є активне залучення студентів до використання власного досвіду під час розв’язання проблемних завдань. Здобувачам освіти надається широка автономія інтелектуальної діяльності, що проявляється у самостійному вибудовуванні логічних міркувань. В умовах інтерактивної взаємодії студенти отримують можливість висловлюватися: вони мають час для осмислення матеріалу, обміну ідеями з партнерами та подальшого представлення своїх міркувань у групі.

Такий формат діяльності сприяє формуванню комунікативних компетентностей, умінню аргументовано висловлювати думки, розвитку критичного мислення та здатності до колективного ухвалення рішень.

Інтерактивне навчання забезпечує студентам умови для ефективної співпраці з однокласниками, задовольняє природну потребу особистості в соціальній взаємодії, а також сприяє досягненню вищих результатів у засвоєнні знань і формуванні практичних умінь.

Перевага цього підходу полягає в тому, що студенти опановують усі рівні пізнавальної діяльності – від знання та розуміння до застосування й оцінювання, а також зростає частка тих, хто усвідомлено, цілеспрямовано та глибоко засвоює навчальний матеріал.

Наш педагогічний досвід засвідчує, що найбільш дієвими щодо підвищення навчальних результатів студентів є групові дискусії, мозковий штурм, рольові ігри, а також такі методики, як «Карусель», «Галерея праць», «Кейс-стаді» та інтерактивні лекції. Інтерактивні методи спрямовані на розвиток критичного мислення студентів через зростання рівня аргументованості висловлювань, поглиблення аналітичного опрацювання інформації та посилення здатності до самостійного мислення й аналізу під час обговорення й розв’язання навчальних завдань.

При цьому слід наголосити, що активні методи мають органічно поєднуватися з пасивними. З огляду на це, викладач повинен ретельно продумати порядок використання традиційних та інтерактивних методів навчання, не зловживати значною кількістю останніх,

оскільки це може призвести до зниження мотивації до навчання. Разом з тим варто зазначити, що ключовими бар'єрами та викликами у впровадженні інтерактивних методів навчання є: обмежений час для якісної підготовки занять; утруднення в забезпеченні рівномірної участі всіх студентів у спільній діяльності; необхідність врахування значної диференціації рівнів підготовленості та навчальних умінь здобувачів освіти; складності в організації ефективного управління академічною групою, зумовлені різним ступенем активності студентів; проблеми, пов'язані з об'єктивним і справедливим оцінюванням їхньої роботи; а також труднощі у доборі змістовно релевантних, методично доцільних та достатньо мотивуючих інтерактивних форм і методів навчання.

З огляду на виявлені позитивні та негативні аспекти застосування інтерактивних методів навчання можна дійти висновку, що найбільш ефективним є комплексний підхід. Доцільно поєднувати різні психолого-педагогічні методики, надаючи перевагу інтерактивним формам у ситуаціях, що передбачають міжособистісну взаємодію та спільну пізнавальну діяльність. Водночас надмірне використання інтерактивних методів може знижувати їхню результативність, тому важливо забезпечувати оптимальний баланс між традиційними та інтерактивними підходами в освітньому процесі.

Література:

1. Бугайчук К.Л. *Змішане навчання: теоретичний аналіз та стратегія впровадження в освітній процес вищих навчальних закладів. Інформаційні технології і засоби навчання. 2016. Т. 54. Вип. 4. С. 1–18.*

2. Остапчук Д., Мірончук Н. *Інтерактивні методи навчання у вищих навчальних закладах. Модернізація вищої освіти в Україні та закордоном. Житомир, Україна, 2014 С. 140–143.*

3. Тимошенко, Н. Є. *Використання інтерактивних методів навчання у викладацькій діяльності. «Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)»: журнал. 2024. № 4(38). С. 730–740.*

УДК 378.147.011.2:[94+008](477)

**ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ НА ЗАНЯТТЯХ З
УКРАЇНСЬКОЇ ІСТОРІЇ ТА КУЛЬТУРИ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

Стаценко Д. В., кандидат історичних наук, старший викладач
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Statsenkodm@gmail.com

У сучасних умовах наявності відкритого доступу до величезного обсягу різнопланової інформації одне з ключових завдань вищої освіти полягає у формуванні інформаційної компетентності в майбутніх фахівців. У цьому контексті надзвичайно дієвим засобом є матеріал із навчальних дисциплін, які стосуються вивчення проблем історії та культури.

Історичні знання відіграють важливу роль у процесі консолідації української політичної нації. Вперше систематичне вивчення матеріалу, пов'язаного з історією та культурою України, відбувається в рамках здобуття загальної середньої освіти. У пояснювальній записці до чинних із 2022 р. навчальних програм із всесвітньої історії та історії України для закладів загальної середньої освіти визначено, що обов'язковими результатами шкільної історичної освіти мають бути сформовані в учнівства хронологічна, просторова, інформаційна, логічна, аксіологічна компетентності. Інформаційна компетентність полягає у здатності критично мислити, працювати з різними джерелами інформації, формулювати історично обґрунтовані запитання (Навчальні програми, 2022, с. 4). З іншого боку, в чинній із 2018 р. «Програмі зовнішнього незалежного оцінювання результатів навчання з історії України, здобутих на основі повної загальної середньої освіти» зазначено, що інформаційна компетентність передбачає «... уміння працювати з джерелами історичної інформації, інтерпретувати зміст джерел, визначати їх надійність, виявляти і